

NAŠA VAS

GLASILO SLOVENSKE REPUBLIKANSKE STRANKE.

Izhaja vsak četrtek.
 Stane celoletno . . . . . 20 Din. (80 K)
 " pol leta . . . . . 10 Din. (40 K)
 za inozemstvo . . . . . 35 Dinara letno
 za Ameriko . . . . . 1 Dolar

Uredništvo in upravništvo lista:
 Celje, Razlagova ulica 11.
 Glavni urednik: Anton Novačan.

Oglasi za vsak mm višine [stolpca (64 mm)] K 1-20
 Mali oglasi do 30 mm stolpca (64 mm). . K 1-
 Pri stalnih inseratih znaten popust.

Radič — Slovencem!

Vsemu slovenskemu narodu, posebno kmetom in delavcem. Bratje in prijatelji!

Že več mesecev prejemam iz cele Slovenije pisma, največ od kmetov, nekaj od delavcev, kakor tudi od inteligencije, s katerimi me objajo, da bi jaz tudi med Slovenci organiziral takšno republikansko seljaško stranko, kakor je ta naša Republikanska Seljaška Stranka na Hrvatskem. Jaz se temu vabilu nisem odzval zaradi tega, ker ste Vi, dragi bratje Slovenci, čisto poseben narod, ki je sicer z nami Hrvati zelo soroden, vendar pa mi Hrvati ne moremo in ne smemo voditi Vaših narodnih zadev, temveč morate to storiti Vi sami. Mi Hrvati Vam moremo in jaz pravim tudi moramo samo pomagati, najprej s svojim svetom in izkušnjostjo, potem pa tudi na vsak drug pameten in pošten način. Zato evo Vam najprej moj iskreni nasvet.

Slišim in berem, da so se vendar našli med Vami taki izobraženci, ki vidijo, da je ves slovenski kmetijski narod za republiko, kakor je tudi za republiko slovensko delavstvo. Ti pametni in jaz mislim tudi pošteni možje so začeli sedaj z organizacijo Slovenske Republikanske Stranke, med njimi na prvem mestu pisatelj in novinar Anton Novačan, urednik kmetijskega lista „Naša Vas“ v Celju.

Z Novačanom sva govorila že večkrat, danes dne 12. maja pa sva se sporazumela v tem:

1. Da Vi Slovenci organizirate čisto samostavno svojo Slovensko Republikansko Stranko.
2. Da bo temeljila ta Slovenska Republikanska Stranka na isti človečanski in kmetijski podlagi, kakor Hrvatska Republikanska Seljaška Stranka in bi tako bilo najboljšje, da bi se imenovala Slovenska Republikanska Seljaška Stranka.
3. Da bosta obe stranki v neprestani medsebojni zvezi, tako da Vi slovenski republikanci prihajate na naše najvažnejše hrvatske republikanske seje v Zagreb, mi Hrvati republikanci pa da prihajamo na najvažnejše Vaše seje v Ljubljano ali Celje.
4. Da se mi Hrvati in Vi Slovenci, ko pride za to čas, skupno sporazumemo s takšno srbsko stranko, ki bo imela ravno tako človečansko in republikansko podlago in program kakor mi.

Bratje Slovenci, ljudje republikanci!

Vsi Vi, ki ste slišali za Hrvatsko Republikansko Seljaško Stranko in za moje ime kot njenega predsednika in voditelja, vedite zdaj in čujte, da se ta Vaša Slovenska Republikanska Stranka ustanavlja, oz. organizira v istem duhu in na isti podlagi svobode in pravičnosti kakor naša. Toda pazite dobro. Svoboden more biti samo tisti človek, ki se nikogar in ničesar ne boji, pravičen pa samo tisti, ki ne sovraži nobenega naroda, nobenega stanu in tudi ne posameznega človeka. Vsaka sužnost ima svoje korenine v strahu, vsaka krivica pa v sovraštvu, sebičnosti ali nadutosti.

Vi niste niti sebični niti naduti, toda današnja slaba vlada bi Vas lahko zapeljala v to, da zaradi take krivične belgrajske vlade začnete sovražiti morda tudi srbski seljaški narod. To bi bilo veliko zlo in zato Vam naznanjam, da mi Hrvati ne sovražimo Srbov sploh, da srbski kmetijski narod celo ljubimo, a že bolj obžalujemo, da ga danes vodijo samo pokvarjene gospodske stranke.

Ob koncu še to: Mi Hrvati nočemo generalske ali vojaške republike, kakoršna je na Portugalskem in kakor so do nedavno bile v južni in srednji Ameriki. Mi nočemo tudi gospodske ali buržujske republike kakor je Francija, nočemo niti takšne boljše ali komunistične republike kakor je do nedavno bila v Rusiji, toda mi nočemo tudi takšne kmetijske republike, v kateri bi se kmet boril in klal z delavstvom, meščanstvom in z gospodo. Mi torej nočemo stanovske kmetijske republike, v kateri bi samo kmet veljal vse, a drugi nihče nič. Mi hočemo kmetijsko narodno republiko, v kateri je kmet prvi in glavni človek, ker je on v večini, ker največ dela, in ker najbolj iskreno veruje v Boga, toda ravno ta in takšen kmet lahko živi v sporazumu in ljubezni najprej z delavci, potem z meščani in z vso ostalo družbo. Na tej podlagi je naša Hrvatska Republikanska Seljaška Stranka osnovala tudi Hrvatski Blok, to je takšno zajednico vseh hrvatskih narodnih strank, v kateri vodimo vso politiko po narodni volji in potrebi. V tem bloku so štirje faktorji, najprej kmeti, organizirani v Hrvatski Republikanski Seljaški Stranki, delavstvo združeno v Hrvatski Delavski Zvezi, meščanstvo v Hrvatski Stranki prava in šolana inteligencija v Hrvatski Zajednici. Hrvatski Blok vodi našo zunanjo ali veliko politiko, a Hrvatska Republikanska Seljaška Stranka v glavnem vse naše domače ali notranje domovinske zadeve.

Priporočam Vam in svetujem Vam, da storite tudi Vi tako in da najprej zapustite vse nasprotnike republike tudi pred svetom, kakor ste jih zapustili že v svoji duši, torej da zapustite vse demokrate, samostojne ali balinaše in liberalce, vse popovce ali klerikalce in seveda tudi vse vladine socialiste, ki so najodurnejši Vaši gospodski politiki.

Jaz bom v vsaki številki „Naše Vasi“ napisal pod svojim imenom o vsem tem kratek članek, ki bo izšel vedno hrvatski in slovenski in videli boste, da bo na ta način ob prihodnjih volitvah vsa Slovenija tako republikanska tudi po svojih poslancih, kakor je republikanska že zdavnaj po svojem kmetijskem in delavskem narodu.

V Zagrebu, glavnem mestu Hrvatske in vseh Hrvatov, dne 12. maja 1922.

Stjepan Radič,

predsednik Hrvatske Republikanske Seljaške Stranke in Hrvatskega Bloka.

Radič — Slovencima!

Svemu slovenskemu narodu, a napose slovenskim seljakom i radnikom.

Več više mjeseci dobivam iz cijele Slovenije pisma najviše od seljaka nešto od radnika i od gospode u kojima me pozivlju, da i medju Slovencima organiziram takvu republikansku seljačku stranku, kakva je ova naša Republikanska Seljačka Stranka u Hrvatskoj. Ja se tomu pozivu nisam odazvao zato, jer ste Vi, draga braćo Slovenci, sasvim poseban narod, koji je doduše s nama Hrvatima vrlo srodan, ali za to ipak ne možemo i nismijemo mi Hrvati voditi Vaših narodnih poslova, nego vi to morate činiti sami. Mi Vam Hrvati možemo, a ja velim i moramo samo pomagati najprije svojim savjetom i svojim iskustvom, a onda ako bude trebalo i svakim drugim poštenim i pametnim načinom. Za to evo Vam najprije moga iskrenoga savjeta.

Čujem i čitam, da se je ipak i medju Vama našlo takve gospode, koja vide, da je sav slovenski seljački narod za republiku, a isto je tako za republiku i slovensko radništvo. Ova pametna, a ja držim i poštena gospoda započela su sada organizaciju Slovenske Republikanske Stranke a medju njima je na prvom mestu književnik i novinar Anton Novačan, urednik seljačkoga lista „Naša Vas“ u Celju.

S Novačanom sam razgovarao već više puta, a danas dne 12. svibnja sporazumio sam se u ovom:

1. Da Vi Slovenci sasvim samostalno organizirate svoju Slovensku Republikansku Stranku.
2. Da ta Slovenska Republikanska Stranka bude na istom čovječanskom i seljačkom temelju kao i Hrvatska Republikanska Seljačka Stranka, pa bi za to bilo najbolje, da se i ova zove Slovenska Republikanska Seljačka Stranka.
3. Da oba dvie stranke budu u ueprestanoj medjusobnoj vezi tako, da Vi slovenski republikanci dolazite na naše najvažnije Hrvatske republikanske sjednice u Zagreb, a da i mi Hrvati republikanci dolazimo na najvažnije Vaše sjednice u Ljubljano ili u Celje.
4. Da se i mi Hrvati i Vi Slovenci, kad bude za to prilike, zajedno sporazumijemo s takvom srpskom strankom, koja bude na isto ovakvom čovječanskom i republikanskom temelju i programu kakvom smo i mi.

Braćo Slovenci, ljudi republikanci!

Koji ste god čuli za Hrvatsku Republikansku Seljačku Stranku i za moje ime kao njezinoga predsjednika i vodje, sada znajte i čujte, da se ova Vaša Slovenska Republikanska Stranka osniva ili točnije organizira u istom duhu i na istom temelju slobode i pravednosti kao i naša. Ali pazite dobro. Slobodan može biti samo onaj čovjek, koji se nikoga i ništa ne boji, a pravedan samo onaj koji ne mrzi nijednoga naroda nijednoga staleža, dapače niti nijednoga pojedinoga čovjeka. Svakomu je robstvu koren u strahu, a svakoj nepravednosti u mržnji, sebičnosti ili nadutosti.

Vi niste ni sebični ni naduti, ali bi Vas današnja slaba vlada mogla zavešti na to, da radi takve nepravedne beogradske vlade zamrzite možda i Srpski seljački narod. To bi bilo veliko zlo i za to Vam javljam, da mi Hrvati ne mrzimo Srba u obće, a srpski seljački narod da dapače volimo, a još ga više žalimo za to, što ga danas vode samo pokvarjene gospodske stranke. Još na koncu ovo:

Mi Hrvati ne čemo generalske ili vojničke republike kakva je u Portugalskoj i kakve su do nedavna bile sve republike u južnoj i u srednjoj Americi. Mi ne čemo ni gospodske ili buržijske republike kakva je Francuska, ne čemo niti onakve boljševičke ili komunističke republike, kakva je do nedavno bila u Rusiji, ali mi ne čemo niti takve seljačke republike, u kojoj bi se seljačstvo borilo i klalo s radničtvom, gradjanstvom i gospodom. Mi dakle ne čemo staleške seljačke republike, u kojoj bi samo seljak bio sve, a drugi nitko ništa. Mi hoćemo seljačku narodnu republiku, u kojoj je seljak prvi i glavni čovjek, jer je on u većini jer najviše radi i jer najiskrenije vjeruje u Boga, ali baš taj i takav seljak može biti u sporazumu u prijateljstvu i ljubavi najprije s radnikom, a onda s gradjaninom i svom ostalom gospodom. Na tom je temelju naša Hrvatska Republikanska Seljačka Stranka osnovala i Hrvatski Blok t. j. takvu zajednicu svih Hrvatskih narodnik stranaka, u kojoj se sva politika vodi po narodnoj volji i potrebi. U tom su bloku četiri faktora, najprije seljačstvo organizirano u Hrvatskoj Republikanskoj Seljačkoj Stranci, radništvo udruženo u Hrvatskom Radničkom Savezu, gradjanstvo, koje pristaje uz Hrvatsku Zajednicu. Hrvatski blok vodi našu vanjsku ili veliku politiku, a Hrvatska Republikanska Seljačka Stranka vodi u glavnom sve naše domaće ili unutrašnje domovinske poslove.

Preporučam Vam i savjetujem, da i Vi ovako radite i da najprije ostavite i izvana sve protivnike republike, kako ste ih ostavili iznutra u svojoj duši, t. j. da ostavite sve demokrate, samostojneže ili batinaše i liberalce, sve popovce ili klerikalce i naravski sve vladine socijaliste, koji su najodurniji Vaši gospodski političari.

U svakom broju „Naše Vasi“ ja ću Vam pod svojim imenom napisati o svem tom kralki članak, koji će uvijek izaći hrvatski i slovenski i Vi ćete vidjeti, da će kod budućih izbora na taj način cijela Slovenija biti onako republikanska i po svojim zastupnicima, kakva je već odavna po svojem seljačkom i radničkom narodu.

U Zagrebu, glavnom gradu Hrvatske i svih Hrvata, dne 12. svibnja 1922.

Stjepan Radić,

predsjednik Hrvatske Republikanske Seljačke Stranke i Hrvatskega Bloka.

Biti ali ne biti, to je zdaj vprašanje.

Nasprotniki tulijo in že vzdigujejo svoj bič, nizke špijonske duše že vohajo s svojimi svinjskimi rilci okrog naših pristašev, izdajalci in ovaduhi stiskajo svoje zločinske glave, ne bi li zaslužili par Judeževih grošev z našo kožo, vsi batinaši in oberbalinaši, vsi škklafazarji in oberškklafazarji se pripravljajo, da bi z lažjo in nasiljem uničili in poteptali svobodno slovensko republikansko misel in vrgli iznova slovensko ljudstvo pod jarem hlapčevstva in teme.

Vse je na njihovi strani. Oni imajo bogato kaso, imajo politično moč, imajo v svojih rokah po koruptnih in prodanih poslancih zakonodajo, imajo tisk in skratka vse, s čemer lahko držijo k tlom svobodno republikansko misel nas kmetov in delavcev in duševnih delavcev.

Mi pa smo goloroki, ubogi in nimamo razen „Naše Vasi“, ki jo vzdržujemo le z največjim trudom in z največjo požrtvovalnostjo, ničesar, prav ničesar, kar bi postavili v boj proti silni armadi teme, korupcije in nazadnjaštva.

Da, še nekaj imamo. Imamo poštenje, odločnost in junaško srce, imamo čisto idejo svobode, za katero gorimo z mladostnim ognjem navdušenja. Mi imamo močatost besede in poznamo svetost prisege, s katero smo obljubili vsem potlačanim in za svobodo trpečim neomajno zvestobo.

Pridite vsi k nam, ki trpite in se mučite, pridite vsi, ki ste žejni svobode in pravice.

Pridite k nam, vi duhovniki Slovenije, posebno vi mlajši, ki vas še ni okužila trohnoba klerikalizma, in rešite se k nam iz labirinta Slovenske Ljudske stranke, ki sedi nad slovenskim narodom kakor mōra, neplodna in v večne kompromise zapletena, nejasna in v sebi sprta, nesrečna Slovenska Ljudska Stranka, vi duhovniki Slovenije, zdaj je čas, da postanete visoki svečeniki ljubezni, pravice in prave republikanske svobode!

Pridite k nam vi, ubogi državni uradniki, ki so vas ponižali na kitajske kulije in vas hranijo le še s trnjem in osatom.

Zakaj, ne varajte se, vi duhovniki in uradniki Slovenije, nositelja našega pokreta sta naš kmet in delavec, in vi morete biti le izvrševalci volje kmetkega in delavskega morja. Prej ali slej, kmet in delavec bosta vladala.

Strnimo se vsi okrog čistega republikanskega praporja, na katerem blešči geslo naše: **Naša vera, naš jezik in naša slovenska državnost v okvirju mogočne zvezne republike Jugoslavije, v kateri vladajta kmet in delavec na združni podlagi.**

Že je v republikanskem taboru vsa Hrvatska in tudi junaški srbski kmet vzdiguje svojo ponosno glavo. Ne bo dolgo, ko bo zarožljala viteška Šumadija in tedaj — bratje! — ali bomo mi Slovenci zadnji?

Mi hoćemo državo, mi hoćemo Jugoslavijo, toda ne žandarsko in militaristično Jugoslavijo, marveč skupno svobodno domovino Jugoslavijo, v kateri bo imel vsak, Slovenec, Hrvat, Srb in Bolgar, ključ od svoje hiše.

Naloga je velika in lepa, naloga je težka, naloga naša je strašna dolžnost. Dobro se zavedamo, da ne bo šlo gladko in ne kmalu, verujemo pa, da bomo končno zmagali. Zavedamo se, da nas bodo preganjali in da bodo posebno nas, ki smo prvi v Sloveniji vzdignili republikanski prapor, z vsemi sredstvi skušali onemogočiti in uničiti.

Nič zato! Ako pademo mi prvi, pridejo za nami drugi, ki bodo vzdignili republikanski prapor iz naših mrtvih rok...

Naprej, republikanci! Širite našo misel od moža do moža, od žene do žene, od mladenke do mladenke, ođ fanta do fanta, povsod in vsekdar, pred cerkvijo in na sejnih, na božjih polih in na drugih sestankih! Bodite previdni in pametni, toda vedno odločni! Ako vam kdo poreče, da nismo zreli za republiko, odgovorite mu in recite: **Ljudstvo je vedno zrelo, da se reši svojih tlačiteljev!**

V združitvi je moč! Združimo se vsi v silne nepremagljive republikanske vrste, zakaj, resnično, resnično vam povem: **Biti ali ne biti, to je zdaj vprašanje!** A. Novačan.

Republikanski shod v Krškem.

V nedeljo, dne 7. maja 1922 ob 10. uri se je vršilo v Krškem v gostilni Jerman zborovanje Slovenske Republikanske Stranke pod predstvom Franca Hočevarja iz Rajhenburga. Shodu je prisostvovalo okrog 100 ljudi, kmetov in tržanov, ki so sledili z zanimanjem izvajanjem govornikov br. Štamparja in Hočevarja. Prvi je v glavnih črtah orisal kmetko-delavsko gibanje Slovencev v preteklosti in sedanjosti in pojasnil vzroke, zakaj še to gibanje ni doseglo dosedaj svojega zaželjenega cilja, vsled česar kmet in delavec še danes robotata v korist delamržni gospodi. Razložil je nadalje delovanje današnjih slovenskih strank, zlasti SKS, ki s svojimi strankarsko političnimi boji ovirajo razvoj kmetko-delavske misli ter puščajo s tem vodo na mlin visokim belgrajskim krogom, ki hoćejo imeti iz nas svojo molzno kravo. Povdarjal je, da je naš cilj velika Federativna Republika Jugoslavija, v kateri hoćemo biti združeni tudi z Bolgari, ki so tudi naši bratje in Jugoslovani, kakor mi. Letakšna oblika vladavine bi bila pravi izraz ljudske volje in bi mogla jamčiti nemoten gospo-

darski razvoj cele države. V veliki Federativni Jugoslaviji bi odpadli izdatki za vzdrževanje številne armade, kar bi znatno olajšalo davčna bremena. Naši sosedi pa bi nas veliko bolj rešpektirali, ker bi videli v nas mogočne zaščitnike miru na Balkanu.

Brat Hočevar je naglašal nespametno zunanjo politiko naše vlade, ki podpira Wranglovce in se naslanja na hinavsko entente, katera nas izkorišča in pritiska našo valuto k tlom. Omenja zahtevo ruske vlade na genovski konferenci po razorožitvi, kar bi naj tudi mi zahtevali. Opisuje nadalje bedo malega kmeta in delavca v naši državi, katera vzdihujeta pod neznosno draginjo in imata samo dolžnosti, pravic pa nobenih. Govori o nasprotnikih kmetko-delavske misli, katerim se pod današnjim režimom, ki ščiti njih interese, najboljšje godi. Končno pozivlja zborovalce, da naj zapustijo svoje dosedanje stranke ter se strnejo v našo, to je Slovensko Republikansko stranko, katere najmanjše jedinice so „Republikanski Vaški Sveti“.

Izjava Hrvatske Republikanske Seljačke Stranke.

Sovražniki Stepana Radića, republikanskega gibanja in seljačke svobode sploh, se tekom zadnjega leta niso mogli dovolj nakričati o izdajalcu Radiću, o plačanem Radiću, o njegovem izdajalstvu in so mu postavljali vsemogoče zanke, da bi ga ujeli v mreže svojih krutih paragrafov. Sedaj pa je Hrvatska Republikanska Seljačka Stranka strgala krinko vsem nizkim ovaduskim dušam z izjavo, ki se glasi:

Peščica gosposkih beguncev v Budimpešti, Dunaju in Gradcu deluje pod imenom „Komiteja hrvatskih emigrantov“ baje na osvobojenju Hrvatske in hrvatskega naroda. Ta odbor je te dni ukrenil že vse potrebno, da z madžarskimi karlisti imenuje hrvatsko vladu, katero naj bi Italija takoj priznala in ki naj bi bila zastopana tudi v Genovi. Hrvatski blok je objavil naznanilo, v katerem najhujše obsoja ta odbor. Zaradi tega so se ti gospodje za nekaj časa pomirili. Toda na pobudo nekaterih belgrajskih mogotcev, ki pozdravljajo sedaj, ko zboruje konferenca v Genovi, vsako najmanjše gibanje na Hrvatskem, pripravljata odbor za sredi maja vpad nekam v Podravino (ali Prekmurje), baje tudi nekam na Gorenjsko. Zaradi tega opozarja vodstvo hrvatske republikanske seljačke stranke vse organizirane pristaše naj tem madžarskim plačancem, oziroma akoravno niso vsi plačanci, pa vendar političnim pustolovcem posvetijo pot čez Dravo nazaj k njihovemu vodju Pronayju in njegovim somišljenikom. To gibanje si je stavilo za cilj, na ta način raz-

širiti pravice krone Sv. Štefana tudi na Hrvatsko. Obenem naj pristaši hrvatske republikanske seljačke stranke, takoj obveste vodstvo stranke o kakem drugem takem gibanju. Kdor ne spoštuje zakonitega zastopstva hrvatskega naroda in volje njegove velike republikanske večine, ne sme v imenu Hrvatske niti črhiniti, še manj pa Hrvatsko osvoboditi, kakor oni mislijo, in to celo s hudodelnim medsebojnim krvolitjem. Ta proglas so podpisali Stjepan Radić kot predsednik hrvatske republikanske seljačke stranke, dr. Slavko Maček in Josip Predavec kot podpredsednik stranke.

Domača politika.

Kam gredo milijoni?

Iz povsem zanesljivega vira se nam poroča, da je vlada naklonila 4 milijone kron podpore ljubljanskemu „Ekonomu“, tej gospodarski trdnjavi samostojnežev. Denar iz postavke za „pasivne kraje“ — torej za take kraje, ki se ne morejo sami preživljati vsled lanske suše in slabe letine.

Iz iste postavke je dobila od vlade celjska združna zveza tudi 4 milijone kron.

Vseh 8 milijonov je izposloval in posredoval minister za kmetijstvo g. Pucelj.

Dolžnost nam veva, da stavimo to-le ponižno vprašanje: Kaj bo začel „Ekonom“ s 4 milijoni in komu bo položil račune o tem denarju? V kakšne svrhe bo porabila celjska Združna Zveza 4 milijone?

Odgovorite, gospoda!

„Kmetijski list“ dnevnik?

Samostojneži se hvalijo, da začne „Kmetijski list“, glasilo samostojnežev v kratkem izhajati kot dnevnik. Hm!

Batuški Ilešiću.

V celjski „Novi Dobi“ z dne 29. aprila t. l. ste me počastili z anatemo, moj dobri in mili batuška, z anatemo plitvo, vodeno in klevetniško, a da niste prej pomislili, da sem jaz učenec pokojnega A. G. Matoša.

Vi ste monarhist in Vam ni prav, da sem jaz republikanec in da smo Slovenci narod. Hm!

Pravite, nosili ste neka moja pisma! Da, nosil jih je moj mili in dobri batuška iz Zemuna do Zagreba. Ali ste jih spotoma odprli, poznate njih vsebino? Ne zaupajte, ljudje božji, pisma batuški Ilešiću! To je radovedni batuška. To je hudobni batuška, zakaj naslov še ni vsebina. Vendar pa je moj indiskretni postillon d'amour razumel, da je insinucija mogoča. Eh, Ilešiću! Za to kleveto, prezir do groba!

Da, govorila sva takrat v Zemunu o rečeh, ki jih batuška gotovo ne razume. Kaj jaz vem, če sem mu rekel, da kajkavski ne bom pisal več. Vem pa, da sem kot literat su-

veren in imam pravico vleči za nos vsakega osla, če je še tako klasičen.

Da, batuška moj, bil sem v Pragi in Trstu v službi poslaništva oziroma delegacije. Do vidovdanske ustave pa oficijelno nismo bili ne kraljevski in ne republikanski, ampak navadna troimena formula SHS. In če, in če? Kaj nimam jaz pravice biti republikanec v svoji domovini, kakor je bil batuška pohlevni k. k. profesor!

Gospod, vi niste gospod! Ni lepo, da vohate okrog mene, tudi ste za pol veka starejši od mene in vaš pamflet bi bil izostal, že iz politese, da ste nato mislili. Jaz sem šel na levo in ne na desno, batuška! Z nadčloveško silo sem se odpovedal ljubeči ženi, ki me je gonila v kariero, odpovedal sem se vsem ugodnostim na ljubo notranji svobodi, in batuška, slab ste vi šaljivec, ako me kličete na račun za ideale, katerih vi vsled svoje znane plitvosti in domišljave solzislavosti nikoli niste poznali, poznati mogli niste!

Priznajte, batuška, naskok na Olimp se Vam ni posrečil. Vedno brez duha in vedno brez okusa, torej vedno smešni solzislav, to je Vaša fragika.

Honni soit qui mal y pense!
A. Novačan.

Naš shod v Središču.

Naš shod v Središču dne 14. maja se ni vršil. Samostojneži so v zadnjem trenutku sklicali svoj shod ob 1 uri popoldne, naš shod pa bi se imel vršiti ob tretji uri. Samostojneži so s pomočjo srediških tržanov zasedli dve sobi v gostilni g. Kosija. Na njihovem shodu je govoril poslanec g. Mrmolja. Ta je njegov govor je bil zelo obupen in je zvenel kakor labodji spev. Ko so Samostojneži končali, smo hoteli zborovati mi republikanci. V zadnjem trenutku pa nas je naš zaupnik obvestil, da hočejo samostojneži izzvati v gostilni pretep. Vladni zastopnik g. Forcésin je bil zelo energičen, da celo osoren, in je trdil, da ima po zakonu on pravico določiti, pri kateri mizi bo smel govoriti naš govornik; sam je sedel namreč med pristaši g. Mrmolje. V hiši čez pot od gostilne je imel pripravljene štiri orožnike

Da preprečimo peklensko nakano samostojnežev, smo se shodu odpovedali, kar je samostojneže hudo razkačilo. G. Mrmolja je bil ves nesrečen in je s prosečim glasom pozival našega predsednika Novačana, da bi vendar le govoril. Toda v rebra se suvati ne damo, ker vemo, da so samostojneži denuncijanti in da se v svojem obupu poslužujejo vseh nizkih sredstev zoper nas

V gostilni je bilo obilo naših pristašev, drugi iz okolice pa so bili vsled deževnega vremena zadržani. Na shodu je bilo tudi nekaj pametnih in nekaj abotnih klerikalcev. Pametni so preslopili k nam in naročili „Našo Vas“, abotni so pa včasih zaklicali; Živijo Korošec!

Stopili smo v stik z vsemi našimi pristaši in medsebojno osebno spoznanje je v prijateljskih pogovorih pokazalo, da imamo v Središču in okolici vse polno zavednih republikancev, ki bodo z odločno in smotreno agitacijo pridobili za republikansko misel vse ljudstvo med Središčem in Ptujem.

Torej kmalu na svidenje!

Širite list
„Naša Vas“

V današnji številki objavljamo oklic predsednika HRSS g. Stjenana Radiča kot rezultat konference in sporazuma med g. Radičem kot predsednikom HRSS in menoj kot predsednikom SRS in ga bom predložil v nujno rešenje Glavnemu odboru Slov. Republikanske Stranke.

Celje, 18. maja 1922.

V imenu SRS: Anton Novačan, predsednik.

Domače vesti.

„Naša Vas“ zaplenjena.

Zadnje številko „Naše Vasi“ so oblasti zaplenile. Celjsko okrožno sodišče je to zaplenbo potrdilo in ukrenilo, da se uniči cela naklada številke 26. našega lista. „Naša Vas“ trpi vsled te zaplenbe občutno gmočno škodo. Zato pozivamo vse naše prijatelje in soimišljenike, da bi podpirali „Našo Vas“ s pridobivanjem novih naročnikov, z zbiranjem za naš tiskovni sklad in pred vsem pa, da v najkrajšem času poravnajo naročnino. Pol leta je poteklo, stopamo v drugo polovico leta, in zato prosimo, da vsak stari in novi naročnik izvoli vplačati naročnino potom položnice, ki jo prilagamo današnji številki. Uredništvo in upravništvo „Naša Vas“ Celje.

Naši shodi. V nedeljo dne 21. maja 1922 ob 2. uri popoldne se vrši shod Slovenske Republikanske Stranke v gostilni Jakoba Čokle pri Sv. Štefanu pri Žusmu, na praznik Vnebohoda, t. j. dne 25. t. m. po maši v Orehovi vasi, Slivnica pri Mariboru in v nedeljo dne 28. t. m. po rani službi božji v prostorih gostilne Gregorčič pri Sv. Bolfenku na Kogu, ob 1. uri popoldne pa v gostilni Šulek v Središču ob Dravi. Kmetje in delavci! Udeležite se teh shodov v obilnem številu.

Socijalpatrijoti. V nedeljo, dne 14. maja so imeli socijalpatrijoti shod v Celjskem „Narodnem Domu“. Kakor izvem, je glavni govornik na shodu, g. Koren, pek iz Celja, prav nečedno napadal predsednika SRS Novačana in obljubil, da bo vsak naš shod v celjski okolici skušal razbiti. Gospodu Korenu, peku iz Celja, svetujemo, naj bi v prihodnje opustil osebne napade ker mu prav lahko vrnemo milo za drago. Kadar bo on lahko pokazal toliko nesebičnega in vztrajnega dela za kmeta in delavca kakor naš predsednik SRS, bo seveda postal zmernejši in se mu bo vsa korajža posušila s trebuhom vred.

Poslanec Drogenig. Iz maščevanja, ker so zavedni Šentjurčani spodili g. Mrmoljo, ki je moral na Cvetno nedeljo na lastnem shodu bridko molčati, je g. Drogenig ovadil predsednika SRS Novačana po § 91, v srbskega kazenskega zakona (razžaljenja Kralja). Preiskava je v teku. Pristašem pa priporočamo skrajno previdnost.

„Murski Straži“. To glasilo Slovenske Ljudske stranke izhaja v Gornji Radgoni in je v svoji 19 številki prineslo lep članek „Republikanska misel na Slovenskem“. Ta je članek skoro v celoti posnet po načelnih člankih „Naše Vasi“, le tu in tam je urednik vtihotapil vanj nekaj „Tak-tak“ misli slovenskih klerikalcev, ki pravijo, da so i republikanci i monarhisti, kakor se komu poljubi. Tu republikanci — tu monarhisti, to je danes

geslo Slovenije. Potrebna pa je jasnost in odločnost. Potrebna je korajža, zakaj stranka, ki je po eni strani republikanska po drugi pa monarhistična, ne sme ponavljati gesla: Svoboda, Enakost, Bratstvo! Velika koklja SLS ne more biti od spodaj republikansko rudeča, zgoraj pa reakcionarno črna. Takih kokelj ni, če tudi so kokice včasih zelo pisane. Tu republikanci — tu monarhisti. Kdor hoče sedeti na dveh stolih, pade na tla in še smešen je. Če je „Murska Straža“ zares republikanska, prosimo, naj se odločno izjavi.

Še vedno ne mirujejo! Napisali smo že, da na neslanosti, kot jih bruhamo na nas nam nasprotni listi, ne bomo odgovarjali, ker za take neumnosti nimamo prostora in in ker se hočemo v boju za našo pravično stvar posluževati vselej le poštenega in dostojnega orožja. V zavijanju resnice mojsterski se je zaletel v nas zopet „Slovenski Gospodar“ od 4. maja ter je na prav grd način napadel izdajatelja „Naše Vasi“ br. Novačana. Prenehajte vendar enkrat s hudobnimi in neutemeljenimi osebimi napadi ter si ne delajte iluzij, da nas boste s tem ubijali, ampak škodovali boste le samemu sebi. Vaše blatne besede se bodo kakor pušice odbijale od nas in bodo vas same zadele. Vedite, da boste tudi vi prej ali slej krenili na našo pot.

Gledanje v želodec. „Nova Doba“ nima drugega dela in gleda v želodec poslancu dr. Korunu, ki je baje po proletarskem shodu prvega maja jedel v „Unionu“ špargeljne. Kako gnusno in nizko je, ako se ljudje malomeščansko spozabijo in ponižujejo sebe in svoje bralce na frač in revolver. Mi poznamo samostojnega poslanca, ki je tako skop, da nosi s seboj v žepu kuhan fižol, toda to nikogar nič ne briga.

Sprememba uradnih ur pri okr. glavarstvu v Celju. Vsled odloka predsestva pokrajinske uprave za Slovenijo se preuredijo sedanje uradne ure pri okr. glavarstvu v Celju tako, da se bode začel s pondeljkom, 15. maja t. l. uradovalo od pol 8 do 14 ure. v sobotah pa od pol 8 do pol 14 ure. Uradni dnevi za obravnavanje s strankami (torek, četrtek in sobota dopoldne) ostanejo neizpremenjeni.

Pomanjkljivost vojaške uprave. Nas skrbne očete, matere in sorodnike je bivša avstrijska vojaška uprava, ki sicer ni bila najboljša, navadila, da smo bili v slučaju težkega obolenja kakega ožjega sorodnika v najkrajšem času obveščeni od stotnije ali bolniškega urada. Ako pa je umrl sinko, pa je vedno prišel brzojav, da je bilo skoro vsakokrat mogoče udeležiti se pogreba. Danes pa? Ako po štirih mesecih zvemo, da našega sinka ni več med živimi — je dobro. Ali je to znak napredka in kulture? Prosimo vojaško upravo, da se ta humanitarna navada zopet uvede strogim ukaznim potom. — Slovenske matere in očete, ki smo v skrbeh za svoje sinove.

Nov abecednik izšel. Naklada Herceg in drugovi priporoča svoj novi okusno opremljeni abecednik, katerega je sestavil pobijatelj analfabetizma, narodni zastopnik Rudolf Herceg. Knjiga vsebuje sliko Matije Gubca, vodja kmetskega gibanja na Hrvaškem, razne pesmi in poučne članke od Štepana Radiča, Horvata in Herega ter je zelo pripravna za priučenje čitanja in pisanja v hrvaščini. Cena knjigi je 20 K. Priloženo je

tudi posebno navodilo za poučevanje. Naroča se v Radičevi Slavenski knjižari, Zagreb, Jurišičeva ulica I.

Kako plačujemo davke v Jugoslaviji. „Službene Novine“ so prinesle izkaz o plačanih taksah za januar in februar tega leta. Plačalo se je vsega v dveh mesecih:

Državne trošarine 63,774.888 Din
taks . . . . . 60,167,793 Din

Posamezne dežele so dale sledeče dohodke:

	Din	ali po osebi
Hrvatska in Slavonija	36,062.983	15'92
Slovenija	25,339.194	23'90
Vojvodina	24,195.694	18'34
Srbija in Črna gora	22,927.004	5'21
Bosna in Hercegovina	9,757.102	3'50
Dalmacija	5,360.704	11'19

Največjo svoto dohodkov je dala Hrvatska in Slavonija, najmanjšo Dalmacija. Ako primerjamo plačane svote po številu duš, stoji na prvem mestu Slovenija z okroglo 24 dinarjev na vsako slovensko osebo, na zadnjem mestu sta pa Srbija in Črna gora z 5'21 Din po osebi.

Koliko popije Belgrad? V Belgradu so plačali trošarine na vino za leto 1921.: 5,668.054 litrov piva, 5,086.546 litrov vina, 52,033 litrov šampanjca, 124.497 litrov likerjev in na 1,446.914 litrov „rakije“. Skupno 12,377.954 litrov alkoholnih pijač. Če računamo, da je v Belgradu 150.000 prebivalcev, odpade na glavo (z ženskami in otroci vred) 82 litrov alkoholnih pijač. Nedavno so izračunali, da popije vsak Slovenec na leto 49 litrov alkoholnih pijač. Srbi torej po svoji lastni statistiki Slovence v zatiranju alkohola nadkriljujejo skoro za 90 odstotkov. — „Vino pije Musa Kasedžija!“

Narodi in vere v Jugoslaviji. Po zadnji statistiki je v Jugoslaviji: 8,639,931 Srbov in Hrvatov, 1,023,568 Slovencev, 512,000 Nemcev, 483,871 Arnavtov, 482,000 Ogrov, 183,070 Rumunov, 202,000 Čehoslovakov, Poljakov, Rusov itd., 9630 Italijanov, skupaj torej 12,500,000 prebivalcev. Po veri je: 5,530,000 pravoslavni, 4,473,877 katoliki, 1,379,687 muslimanov, 216,769 protestantov, 64,088 judov, 41,668 grkokatoliki in 2024 inovercev.

Gospodarsvo.

Sajenje sadnega drevja.
(Konec).

Neposredno pred sajenjem se jame tako daleč zasujejo, da lahko sadimo drevesa, ne da bi se bilo treba bati, da bi prišla pregloboko v zemljo. Drevo sme priti v zemljo tako daleč, pa je površina zemlje v enaki višini z onim delom debla, kjer se začenjajo korenine. Računati pa je, da se zemlja po sajenju vsede za 15 — 20 odstotkov. To sesedanje se ublaži nekoliko s tem, da se zemlja pri sajenju potlači z nogami. V tem slučaju je potrebno vsaditi drevo tako globoko, oziroma visoko, da pride najspodnji del debla 8—12 cm nad zemeljsko površino. Če bi pa tega pravila ne vpoštevali, bi se zgodilo, da bi vsadili drevo pregloboko, kar bi imelo posledico, da bi trpelo drevo na dušitvi, odnosno na pomanjkanju potrebnega zraka.

Dno jame, kamor se postavi drevesce s svojimi koreninami, naj ne bo koričasto, ampak nekoliko vzbočeno. Ta oboka omogoči, da se korenine lažje porazdele in spravijo v zaželjeno lego.

Drevo, ki ga mislimo presaditi v sadovnjak naj ne bo starejše od petih let in njegovo deblo naj ne meri čez sredo manj kakor 8 cm po obsegu. Naše načelo naj bo, da je boljše

vsaditi eno čvrsto drevo nego deset slabičev.

Sajenje se vrši sledeče:

Ko so se prikrajšale predolge in odrezale vse poškodovane korenine, se postavi drevesce na nasipano zemljo v jamo. Na nasipnem kupčiču se porazdele korenine v obliki kroga tako, da segajo nekoliko poševno v zemljo. Delo sajenja opravljate dve ali tri osebe. Prva oseba, ki drevo sadi se postavi v ali poleg jame in porazdeli z rokami korenine, medtem ko druga dobavlja z lopato potrebno zemljo ali kompost. Najboljša zemlja, ki smo jo pri izkopavanju jame zložili posebej, se pomeša s kompostom in porabi pri zasipanju in zatlačenju korenin. Oseba, ki drevo sadi, ima paziti na to, da ne ostanejo nobeni prazni prostori med posameznimi koreninami. To se doseže najbolje s tlačanjem zemlje med korenine z rokami, ne pa s stresanjem ali privzdigovanjem drevesa. S takim ravnanjem bi spravili korenine v nepravo lego okoli debla ter povzročili, da bi se združile in zasukale. Ko so vse korenine pokrite približno za dlan visoko z zemljo, potlačimo vso zemljo z nogami v krogu okoli debla. S tlačanjem začnemo ob robu jame. Ako imemo na razpolago še kaj gnoja, se ta sedaj potrosi in nato jama do vrha zadela. Pri spomladanskem sajenju je treba drevo zdatno zaliti, predno se jama popolnoma zasuje. Pri jesenskem sajenju lahko zalivanje izostane. Z zalivanjem dosežemo, da se zemlja in korenine bolje vleže in prime. Gnoj pa, ki smo ga potrosili nad koreninami v jamo, ne daje koreninam samo dobre hrane, ampak jih varuje tudi po zimi pred hudim mrazom, po letu pa pred izsušenjem.

Pripomnim, da je rezali korenine z ostrim nožem ali škarjami in sicer poševno na spodnji strani. S tem omogočimo, da rane preje zacelijo in da v bližini ran poženejo nove korenine. Če bi pa rezali korenine poševno od gornje strani ali pa s topim orodjem, bi ne mogle tako hitro zaceliti in bi začele lahko na rezni ploskvi trohneti.

Pri rezanju korenin je odstraniti edinole poškodovane korenine in prikrajšati samo konce drobnih korenin. Vsako drugo rezanje je opustiti; kajti čim manj zdravih korenin odstranimo, tem večji uspeh bomo imeli pri sajenju.

Gredico okoli drevesa je napraviti koričasto, da vlaga od drevesa ne odteka, kar je posebne važnosti v suhih letinah. V takih letinah je pa dobro tudi na novo vsajena drevesa večkrat zalivati. Vek. Štampar.

Po svetu.

Čudežno dete. Letos je poteklo dvesto let, odkar se je porodil neverjetno nadarjen otrok, ki je vzbujal v svojem četrtem letu pozornost vsega sveta. To je bil mladi Christian H. Heinecken iz Luebecka. Ko je imel deset mesecev, je z nenavadno natančnostjo opazoval vse predmete v hiši svojih roditeljev in ko so mu ti in dovilja imenovali te predmete ter ga prihodnji dan vprašali po imenih, je otrok pokazal z roko na vsak imenovani predmet. Razen tega je poskušal točno izgovarjati imena vseh pokazanih mu predmetov. — Stariši so poklicali učitelja in mali Christian je znal v osmih tednih skoro celo biblijo, poznal je stari, in novi testament in svetovno zgodovino preje, nego je dovršil eno leto. Posebno se je zanimal za zemljepis, tudi je, še ne

prav tri leta star, poznal že okoli 8000 latinskih besed, a čital je že nemško in latinsko. Le pisati se je naučil šele s štirimi leti. Vrhunec njegovega čudežnega življenja je bil pot v spremstvu dovilje v Kodanj, kjer je bil sprejet pri kralju, in kjer je, sedeč v naročju dovilje, odgovarjal celi dve uri na različna vprašanja, ki mu jih je stavljal začuden kralj. Temu krasno razvitemu duhu pa je bila v očitnem nasprotju telesna slabost dečkova. Slabost je vidno ter je umrl 27. julija 1721 v starosti 4 let, 4 mesece in 21 dni.

Konec sveta. Leta 1910., ko se je imel spomladi pokazati Halleyev komet, se je prerokovalo o koncu sveta, kar je povzročilo med ljudmi veliko razburjenje in mnogo jih je od strahu končalo s samomorom. Toda prerokovanje se je izkazalo za tako lažljivo kakor tisoč drugih. Sedaj pa se je znašel neki dr. Bernd, ki prerokuje, da bo leta 2000. konec sveta. Svoje prerokovanje utemeljuje s prerokbami irskega škofa Malahije-živečega v 12. stoletju. Škof Malahija je izdal knjigo prerokb, v kateri navaja „točno“ vse papeže. Vsakemu papežu je dal posebno označbo. Tako ima po Malahijevih prerokovanjih papež Leon XIII. pridevek „lumen de coelis“ (luč z nebes), kar se kolikor toliko ujema, kajli papež Leon XIII. je imel v svojem grbu zvezdo repalico. Benediktu XV. je dejal Malahija „religio depopulata“ (ljudje brez vere), kar bi za dandanašnji čas tudi veljalo. Po Benediktu XV. našteva Malahija samo še osem papežev; poslednji izmed njih naj bi bil Peter Rimljan. Tedaj bo človeštvo propadlo in strašni sodnik bo sodil svet. Dr. Bernd pravi da bo to okoli leta 2000., kar se ujema tudi s prerokovanji drugih narodov. Vzhodni narodi trdijo, da bo obstojalo človeštvo le 6000 let — 3000 let pred rojstvom veliknega modrijana Caratustre iz 3000 let po njegovi smrti. Ker je bil rojen Caratustra 1000 let pred Kristom, bi čakala torej naše naslednike leta 2000, neizogibna smrt.

Pri vseh teh prerokovanjih je čudno samo to, kako more pisati take senzacionalne stvari doktor in kako more najti človeka, ki mu jih založi in pusti fiskati.

Za zabavo.

Stara navada je železna srajca. V nekem mestecu je imel en zdravnik papigo, katera je vsakega došleca osorno vprašala: „Kaj češ?“ Tudi temu ptiču menda ni bil nič kaj všeč njegov politični zapor v zdravnikovi predstobi; zato je nekega dne zrabil ugodno priliko in jo kot prost republikanec popihal iz kleke ter se po dolgem letanju vsedel na slamnato streho nekega kmetiča. Kmetič, kateri tako lepega ptiča še nikoli videl ni, je pristavil k strehi lestvo ter prav oprezno splezal po njej, da bi ujel papigo. A glej! Komaj se približa na korak, že zavpije ptič: „Kaj češ?“ Osupljenemu kmetu pade fajfa iz ust in v svoji prirojeni pasji poniznosti sname brzo klobuk z glave ter odgovori: „Oh nikar mi ne zamerite, da se nisem odkril, jaz res nisem vedel, da ste vi Gospod!“

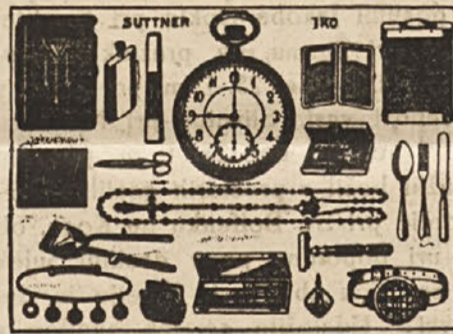
Dobra žena in mati ima vedno nekoliko steklenic lekarnarja Fellerja prijetno dišečega „Elsafluida“ pri hiši. Dobro služi za drgnenje hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kakor francosko žganje. 3 dvojnate steklenice ali 1 specialno steklenico skup z zamotom in poštnino za 72 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsa-trg št. 318, Hrvatska.

Štefan Borlak
lesna trgovina, Celje
parna žaga Št. Jur ob juž. žel.
Kupuje in prodaja
: vsakovrstni les. :
14—11

Oglejte si 52—10
manufakturno trgovino
J. KUDISZ
Celje-Gaberje št. 16,
nasproti vojašnici Kralja Aleksandra.
Priporoča se vsem odjemalcem:
:: na drobno in debelo. ::
Dospela je velika množina inozemskega blaga po zelo nizkih cenah; na primer sukno za moške in ženske obleke, ceftir, šifon in raznovrstno manufakturno blago.

Anton Lečnik
urar, zlatar, optik,
CELJE, Glavni trg 4.
Popravila točno in dobro.
Za zlato in srebro se plačuje najvišja cena.
52 12

Našli bodete
veržice, prstane, uhane, narokvice
od raznih potrebščin

Tvorniške tvrdke H. SUTTNER, Ljubljana, št. 979.
Samo 1 dinar je treba poslati za stroške ako želite da se Vam takoj brezplačno pošlje veliki katalog.
12—8

Štefan Lokar
Gaberje pri Celju 26—15
Kupuje in prodaje vsakovrstni
stavbeni in rezani les.

Franc Čater
posestnik in lesni trgovec v CELJU
se priporoča 52—18
za nakup in prodajo
vsakovrstnega lesa.

TISKARNA A. RODE

Vizitke, poročna naznanila, zavitki, pisma, računi, bolete, vabila, lepaki, letaki, posmrtnice, cirkularji, stroškovniki, trgovske karte, knjige v vseh velikostih, brošure, časopisi ter sploh vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah. :: Izdelovanje štampilj iz kavčuka.

LASTNA KNJIGOVEZNICA

Izvršuje vsa v svojo stroko spadajoča dela ceno in okusno.

CELJE, RAZLAGOVA ULICA 12.

Iščem mlin
z nekoliko zemlje v najem ali za kupiti. Naslov v upravnistvu lista „Naša Vas“.
5—2

Fotograf „Pelikan“
umetniški zavod v Celju Razlagova ulica poleg hotela Union, priporoča cenl. občinstvu svoje slike v znani dovršenosti.
SLIKE: za poroke, za društva, za tovarne, za nagrobni kamen, rizbe za klišee, za lepake, razglednice in razno reklamo, povečave po vsaki sliki in vsaki izpeljavi.
6—4

Kupujem vsako množino smrekovega lesa,
debelina 10—50 cm, parjene bukovine in stavbenega lesa franko državne meje.
Ponudbe na Fratelli Odoardi Roma (Rim) Via Vespasiano 58 ali Hotel „Union“ Celje. 15—2
Širite „Našo Vas“.